

Μαρμαρινά

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ
ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΔΙΑΒΙΟΥΝΤΩΝ
ΜΑΡΜΑΡΙΝΩΝ ΚΑΙ ΚΥΖΙΚΗΝΩΝ

ΕΤΟΣ 17ον — ΜΑΪΟΣ 1962 — Αριθμός φύλλου 178

ΙΑΡΥΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΩΤΗΡ. ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΔΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΑΘΗΝΑΙ — ΟΔΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΡΙΘ. 41 (2ος όροφος) — Τηλέφωνο: 626-051 — 884-780

ΕΙΣ ΤΑ ΑΓΙΑ ΚΑΙ ΑΣΕΧΑΣΤΑ ΧΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΧΑΜΕΝΩΝ ΠΑΤΡΙΔΩΝ ΜΑΣ

ΤΑΞΕΙΔΙ - ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΑΜΟ

Του έκλεκτου φίλου και συνεργάτου μας κ. Γ. ΑΥΓΕΡΙΝΟΥ

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)
Εφτάσαμε πειά στο όνειρομένο χωριό μας. Στην Πέραμο που τή βλέπαμε στον ύπνο μας και στον ξύπνο μας. Τόν χαμένο πα-

(Χρυσόχρη), τὰ μαγαζιά του Νικολάκη, Αγορόγλου, του Γιώργη Τζιρίνη, του Λάμπου και του Στρατή Κατσώλη, τόν φούρο της Χιώταινας και τὰ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΕΡΑΜΟ ΤΗΣ ΚΥΖΙΚΟΥ ΟΠΩΣ ΕΙΝΑΙ ΣΗΜΕΡΑ

Φωτογραφία παρμένη πάνω από τόν αβλόγυρο του Σχολείου στο Κάστρο. Φαίνεται ή παραλία από τή παλιή Σχολείο έως τή Ρέμα όταν άλλοτε ήταν τὰ σπίτια από τού Κατφένια έως τού Χριστάκη. Ο πλάτανος του Καραγιώργη και τὰ άλλα γύρω πλατάνια κρύβουν τή άλλο κομμάτι της παραλίας προς τή Σκάλα και τόν Μύτικα. Στο βάθος ή Μεγάλη Αγίλη και τή Καλητερίμι

ΠΑΤΡΙΑ ΟΡΑΜΑΤΑ

- "Ω! Εστυλίγασθε μπροστά μου Πάτρια, σεξ, όράματα μας Βράχια, άκρογιάλια στή ματιά μου
  - "Ω! Εστυλίγασθε μπροστά μου Τσαβλί και Δίνδυμο, βουνά μας Καφέλας τὰ άκρόβραχά μας
  - Κύζικος, σὺ παληά γλυκειά μας
  - "Ω! Εστυλίγασθε μπροστά μου Πάτρια σεξ όράματα μας.
- ΕΑΕΝΗ ΛΑΣΚΑΡΙΔΟΥ

είμαστε παλιοί Περαμιώτες και ήρθαμε νά ίδουμε τόν τόπο που γεννηθήκαμε. Θά κάναμε μιὰ βόλτα μέσα στο χωριό και στο γυρισμό θά καθόμαστε. Τότες σηκώθηκε ένας που φρινόταν νά είναι ό Μουχτάρης και ήρθε μαζί μας. Κοντά σ' αυτόν ήρθαν και άλλοι και έτσι όλοι μαζί ξεκινήσαμε για τήν επίσκεψη μέσα στο χωριό. Περπατάμε σαν σε χαμένο κόσμο. Τίποτε δέν θυμίζει τήν Πέραμο που ξεραμε. Ούτε οί Συνέχεια εις τήν 3ην σελίδα)

ΕΚΚΛΗΣΙΣ

Παρά του έν Χαλκίδι έδρευόντος Χριστιανικού, Μορφωτικού και Φιλανθρωπικού Συλλόγου «Η Μεταμόρφωσις του Σωτήρος» του οποίου πρόεδρος τυγχάνει ως γνωστόν ό έκλεκτός εκ Παλατιών συμπατριώτης κ. Άγγελος Τασσόγλου, έλάβομεν και ευχαρίστως δημοσιεύομεν τήν κατωτέρω έκκλησιον, συνηγορούντος εκθύμως υπέρ της ένισχύσεως υπό των ευπορούντων συμπατριωτών μας του Χριστιανικού και Φιλανθρωπικού έργου του άνωτέρω Συλλόγου.

Ο έν Χαλκίδι Εύβοίας από 10ετίας λειτουργών Χριστιανικός, Μορφωτικός και Φιλανθρωπικός Σύλλογος «Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ» μεταξὺ της όλοεν αυξανόμενης πολλαπλῶς δραστηριότητος του διατηρεῖ και συντηρεῖ Έστίαν, ένθα παρασκευάζει και διανέμει συσσίτιον μετ' άρτου καθ' έκαστην εις άπόρους άσθενείς.

Η Διοίκησις του Συλλόγου παρακαλεῖ πάντας τους Χαλκιδείς και Εύβοείς και πάντα φιλόληθρον έν γενει εκ τε του Έσωτερικού και του Έξωτερικού ως και Εταιρίας ή Οργανισμούς, όπως εδραστευόμενοι έλθωσιν άρωγοί, ένισχύοντες τόν Σύλλογον μας καθ' όν τρόπον εκαστος προαιρετικά. Γίνονται δεκτά προσφοραί εις χήμα, εις είδη διατροφής, καθαρισμού, οικιακής χρήσεως κλπ.

Πάσα προσφορά δύναται ν' αποσταλή εις παραλαβήν του Χριστιανικού, Μορφωτικού και Φιλανθρωπικού Συλλόγου, «Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ» «ΧΑΛΚΙΔΑ».

ΥΠΟΜΝΗΣΙΣ

Τὰ «Μαρμαρινά Νέα» διά νά μή εύρεθούν και πάλιν εις τήν δυσάρεστον θέσιν νά διακόψουν τήν τόσον πολύτιμον διά τήν ιδιαιτέραν Πατρίδα μας έκδοσίον των, υπενθυμίζουν εις τους συμπατριώτας ό,τι έχουν άμεσον ανάγκην τής οικονομικής των ένισχύσεως και περιμένουν τήν άποστολήν τής συνδρομής των διά νά δυνηθούν άπρόσκοπτα νά συνεχίσουν τήν ωραίον πνευματικόν και έξαιρετικώς χρήσιμον πατριωτικόν δημοσιογραφικόν έργον των.

λιτικά κόμματα ή οργανώσεις, διά ν' άνταπεξέλθουν εις τὰ μεγάλα έξοδο τής έκδόσεώς των, στηριζόμενα μόνον εις τήν εκτίμησιν και τήν αγάπην των συμπατριωτών, από τους οποίους και περιμένουν νά τὰ βοηθήσουν εις τόν δύσκολον δρόμον των.

ΑΠΟ ΤΑ ΑΣΕΧΑΣΤΑ ΠΑΛΑΙΑ ΤΟΠΙΚΑ ΜΑΣ ΕΘΙΜΑ

ΤΟ ΠΑΣΧΑ ΣΤΗΝ ΑΡΤΑΚΗ

ΤΟΥ ΕΞ ΑΡΤΑΚΗΣ ΙΑΤΡΟΥ κ. ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ Κ. ΜΑΚΡΗ

Η μεγαλύτερη έορτή των Αρτακηνών ήτο τή Πάσχα, ή λεγομένη «Λαμπρή», ήτις και εορτάζετο μεγαλοπρεπέστατα. Οί ναυτικοί όταν μείζον ανάγκην δέν έπέβαλλε τή αντίθετον, προσεπάθουν πάντοτε τήν Μεγάλην Έβδομάδα νά καταπλεύσασιν εις Αρτάκην και άφού παρακολούθησασιν τās ακολουθίας τής Μ. Έβδομάδος από τὰ «Νύμφια» έως τήν Άναστασιν, νά εορτάσασιν τήν μεγάλην έορτήν. Πάντες εφρόντιζον ώστε κατά τή Πάσχα νά έχωσι κατά τή δυνατόν καινούργια ένδυματα, ύπόδηματα και άφθονα τρόφιμα εν τή οικία. Τās παραμονάς του Πάσχα και των Χριστουγέννων έλαμβάνετο μέριμνα ώστε και οί πνεύστεροι νά μή στερηθώσι των άναγκαίων.

του εσήμαινε και πάλιν ή εκκλησία και έσπευδον πάντες εκεί, περι τή τέλος δέ της ακολουθίας τὰ έν τή λιμένι πλοία, άτινα έως τότε ειχον μεσισίους τās σημαίας των, ανύψουν ταύτας και «εσταύρωσαν τας γάμπιες των», ήτοι έθετον τās κεραίας αυτών εις σχήμα σταυρού, συγχρόνως δε ήκούοντο και πικρότεροι τινές πυροβολισμοί ή τήν νύκτα. Τότε έλάμβανον μέρος και τινε βροντορόφωνα ναυτικά τρομπόνια από τὰ όποια ειχε κάθε πλοίο, λείψανα του καιρού καθ' όν τὰ πλοία ειχον νά άμυνθώσι κατά τών λειρατών.

Η έκφορά του Έπιταφίου γίνεται τήν νύκτα τής Μ. Παρασκευής προς τὰ ξεημερώματα. Περι τās 3 ή 4 π. μ. περιήρχετο τās συνοικίας τής Αρτάκης ό «Εύταξιας» τής εκκλησίας και κρούον τήν ράβδον του επί του λιθοστρώτου και κτυπών τās θύρας έφώναζε ψαλμωδιστί «Καιρός της Εκκλησίας» τότε όλοι ήγειρόντο, μετ' όλίγων δε εσήμεινον οί κώδικες των εκκλησιών και ταχέως έπληροϋτο ή εκκλησία. Μετά τήν ακολουθίαν γίνεται ή περιφορά του Έπιταφίου, ήν ήκολούθουν πάντες κρατούντες άνημμένας τās λαμπάδας, ήκούοντο δε και τινε άραιοί πυροβολισμοί προσέορτα του άναμενομένου Πάσχα. Μετ' όλίγας ώρας, ήτοι τήν πρωϊαν του Μ. Σαββά

Μετά τήν Έκκλησιαν γίνεται έξοδος προς τή νεκροταφείον, έν ών εν ταις οικίαις ήρχιζεν ή προετοιμασία διά τή πασχαλινόν γεύμα. Εν Αρτάκη δέν ήτο καθιερωμένον ως άλλαχού τή άρνι τής σούβλας άλλ' άπλώς κρεατινόν φαγητόν με κόκκινα αυγά τὰ όποια έβάφοντο από τής Μεγάλης Πέμπτης. Έπίσης τήν Μ. Πέμπτην οί πλείστοι μετελάμβανον των άχράντων μυστηρίων.

Η ακολουθία τής Άναστάσεως ήρχιζε τή μεσονύκτιον, τής προσκλήσεως γινομένης πάλιν διά του «Εύταξιας» και κατοπιν διά κωδωνοκρουσιών, ετελείωνε δε ή λειτουργία περι τὰ ξεημερώματα. Από τής Άναστάσεως και έφεξής, οί πυροβολισμοί ήσαν συχνότεροι, άμιλλόμενων πάντων νά πυροβολώσι συχνότερον και βροντωδέστερον.

Μετά τήν εκκλησιαν παρεκάθηντο όλοι εις τή πασχαλινόν γεύμα και ή εύωχία και έορτή

ράδεισός μας.

Με συγκίνησι παιάμε έπάνω στή Σκάλα. Μιά Σκάλα που τής έμεινε μόνο ή πέτρινη προβλήτα. Από τή προέκτασή της που έφτανε σέ άμχετό βάθος δέν έμειναν παρά οί πάσσαλοι και ο σιδερένιος σκελετός. Τήν έφαγε ή θάλασσα. Άλλωστε δέν χρειάζεται και πολύ. Η Πέραμος δέν είναι πειά ναυτικό χωριό. Και τὰ λίγα πλεούμενα που προσεγγίζουν βολεύονται και με τή μισή σκάλα που άπόμεινε.

Βγαίνομε στη παραλία και ρίχνομε μιὰ ματιά γύρω μας άναζητώντας παλαιά, γνωρίσματα τού χωριού.

Μάταια προσπαθούμε νά ξεχωρίσουμε τόν μεγάλο λιθόστρωτο δρόμο που έβγαине κατ' ένθειαν από τή Σκάλα προς τόν Άγιο Γεώργιο και τήν Άγία Άννα.

Από τὰ παληά καφενεῖα του Βαρυπάτη, του Κτωσέρου

έξηκολούθει επί τριήμερον μετά των άπαιθρητων πυροβολισμών, οίτινες βαθμηδόν καθίσταντο άραιότεροι. Κατά τήν δευτέραν και τρίτην ήμέραν συνεκροτούντο ύπαιθριοι χοροί εις διάφορα έξοχικά μέρη τής Αρτάκης, ού μην άλλα και σκοπευτικοί άγώνες, των Τούρκων θεωρούνταν ότι οί πυροβολισμοί ήσαν άστοχοι ριπτόμενοι χάριν τής έορτής του Πάσχα έννοείται ότι οί άγώνες ούτοι έγινόντο εις άπόκεντρα μέρη και ούχι άνεφερίδν ετήσκειοίμε και τούς λέμε πως

στία του Λαγκάδα, του Λεβεντάκη, του Γιακίμαγα, των Καραφώτηδων, του Χατζηνικολάκη, του Παναγιώτη Τόμπρου και όλα τὰ άλλα σημάδια του κεντρικού αυτού δρόμου, δέν ξεχωρίζει ούτε ό τόπος που ήταν άλλοτε κτισμένα. Τό ίδιο και για τή μεγάλη εκκλησία του Άηγιώργη και τή παρεκκλήσι τής Άγίας Άννας.

Ρίχνομε μιὰ ματιά προς τ' άριστερά του παραλιακού δρόμου όπου ήταν τή καφενεῖο του Μαχμούρη, και τὰ σπίτια του Καπετάν Παναγή Παύλου, του Σέργιου Ταλιαντζή, του Γέχου, τή δασκάλου Νικολάκη Κούζου, τή παλιή διοικητήριον, (τὸ Χουκκουμάτ) και πειά πέρα του Δημητρου του Ρούσου, του Καπετάν Κωνσταντή Κυριακίδη και τέλος τὸ σπίτι και ή φάμπρικα του Γιώργη Ταλιαντζή. Απ' όλα αυτά μόνο ή φάμπρικα σώζεται ολίκερη. Έχει τώρα από τὰ δυό πλάγια της άλλα δυό κτίρια διώροφα. Μοιάζουν για άποθηκες μάλλον παρά για κατοικίες.

Προχωρούμε προς τὰ δεξιά στήν παραλία. Καμμιά δεκαριά κάτοικοι κάθονται διπλοπόδι πάνω σέ πάγκους κάτω από ένα πλατάνο σ' ένα καφενεῖο κοντά στή Σκάλα.

Άνασηκώνονται μόλις μās βλέπον νά προσπερνάμε, μās καλωσορίζουν και μās προσκαλούν νά μās δώσουν καφέ. Τούς

ΜΑΡΜΑΡΙΝΑ ΝΕΑ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΜΑΡΜΑΡΙΝΩΝ ΚΑΙ ΚΥΖΙΚΗΝΩΝ

ΗΜΙΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΠΡΟΚΟΝΝΗΣΙΑΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΠΕΡΑΜΙΩΝ-ΚΥΖΙΚΗΝΩΝ

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Εσωτερικού: Δρχ. 50
Εξωτερικού: Δολάρια 5
Κοινοτήτων, Γραφείων, Γραπειών, Επιχειρήσεων Δρχ. 300

Ιδιωτικά δημοσιεύσεις και διαφημίσεις κατά συμφωνίαν

ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΗ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ ΤΟ ΔΙΠΛΑΣΙΟΝ ΤΗΣ ΤΙΜΗΣ

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΝΟΝΤΑΙ

Οι δεχόμενοι δύο φύλλα της εφημερίδος μας θεωρούνται συνδρομηταί της και υποχρεούνται να πληρώσουν την συνδρομήν των.

Διευθυντής υπεύθυνος κατά Νόμον:

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΩΤ. ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΔΗΣ

Κατοικία: Κουρτίδου 11
Τηλ. 884.780 ΑΘΗΝΑΙ

Προϊστάμενος Τυπογραφείου ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΚΑΒΟΥΡΗΣ
Πόλου 48.

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΜΙΑ ΕΚΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ ΣΤΟΝ ΝΕΟΝ ΜΑΡΜΑΡΑ

Πόσο θά ήθελε κανείς να κάνει Πάσχα, στον Παλαιό, Αζέχαστο, Μαρμαρά, στην γλυκειά Πατρίδα.

Γιά λίγο ή σκέψις γυρνά στ' αζέχαστα εκείνα χρόνια, που με προσμονή περιμέναμε την Άγια αυτή Ήμέρα, γιά την Άνάσταση του Σωτήρος του Κόσμου.

Αυτά τ' ήθη και Έθιμα της Πατρίδος μας, τηρούντε ακόμη και σήμερα, από τους Πατριώτας μας του Ν. Μαρμαρά.

Μ' αυτή τή σκέψη και τή νοσταλγία να ζήσω γιά λίγο, τις όμορφες αυτές ημέρες, μαζί με πατριώτες, μ' έκαναν ν' αποφασίσω τ' μακροπό αυτό ταξείδι.

Δέν ξέρω πώς ν' άρχισω να έπαινώ πρώτα τις όμορφες τής φύσεως, που σπάταλα τις σκόπισε ο Πλάστης στη δεύτερη Πατρίδα μας. Μιά διαδρομή όνειρομένη με δαντελλένιες άκρογιαλιές, με καταπράσινα χωράφια, και μετά απ' αυτά, όμορφο, άρχοντικό, χαρούμενο, ένα χωριό ο Ν. Μαρμαράς.

Παντοῦ επικρατεί καθαριότης, γούστο και φιλοξενία. Χαμόγελα διάχυτα στ' άγνά πρόσωπα των Συμπatriωτών μας.

Μας δέχτηκαν με τή μεγαλύτερη έγκαρδιότητα και φιλοξενία (Γ' αυτό κι' από τή στήλη αυτή σε όλους άπευθύνω ένα μεγάλο εύχαριστώ...)

Αν και μικρός έφυγα από τήν Πατρίδα έν τούτοις άπ' ότι άκουσα όλα αυτά τ' χρόνια, ξαναζωντάνεψαν μπροστά μας τ' ήθη και τ' Έθιμα του νησιού μας.

Όμορφη ή Άνάσταση τ' μέσάνυχτα στη γραφικότητα του Ταξιάρχη, που μέσα στο ναό του υπάρχουν και σήμερα, ιερά σκευή και εικόνες, από τόν Παλαιό Ταξιάρχη τής Πατρίδος μας.

Μετά τ' Χριστός Άνόστη, τ' κάψιμο του Ιούδα και τ' ξεφωνητά των παιδιών, έδιδαν ιδιαίτερη χάρη.

Και τήν άλλη ήμέρα άνήμερα τ' Πάσχα, τ' γύρισμα τής Άναστάσεως σε όλο τ' χωριό, μαζί με τούς εύσεβεις αυτούς πατριώτας μας, έφερνε ψυχικά όίγη στους παρακολουθούντας ξένους έπισκέπτας.

Τ' Πάσχα αυτό είναι τ' μοναδικό, που έννοιασα, και θά θυμάμαι πάντα.

Έξομαι τήν συγκίνηση αυτή που έννοιασα, να γίντ παράδειγμα και στους άλλους Πατριώτας μας, να νιώσουν τήν ίδια χαρά και συγκίνηση, πηγαίνοντας και ως έκδρομείς άόκη, στον Ν. Μαρμαρά.

Μέ όλη μας τήν Άγάπη, Όρέστης και Σοφία Γεωργ. Γκιουλιάκη

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗ ΤΩΝ ΣΥΝΟΙΚΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΟΙΚΙΩΝ ΜΑΣ

Άρραβώνες

Ο κ. Ευστράτιος Παντελή Ρουσσάκης και ή θνίς Πελαγία Παναγιώτου Σκουλή, ήρθαβανίσθησαν τήν Κυριακήν του Πάσχα έν Ν. Μαρμαρά.
Εύχόμεθα ταξείαν τήν στέφιν.

Γάμοι

Τήν Κυριακήν 5 Μαΐου έτε λέσθησαν έν Θεσσαλονίκη και είς τόν ιερόν ναόν του άγίου Δημητρίου οι γάμοι τής Κατίνας Καραγιώργη θυγατρός του έν Νέα Περάμω έγκατεστημένου Ιωακείμ Καραγιώργη μετά του έν Θεσσαλονίκη έγκατεστημένου Βασιλείου Κούζα.

Είς τούς νεονύμφους εύχόμεθα μακροζωίαν και πάσαν εύτυχίαν.

Γεννήσεις

Η κ. Μαγδαλίνη Α. Άλεξανδρίδου, προσφίλης θυγάτηρ του έν Κων/πόλει άγαπητού φίλου και συνεργάτου μας κ. Θεοφάνους Σπ. Θεοφανίδου, έτεκεν έν δευτέρου άρρεν τήν 15ην Άπριλίου. Εύχόμεθα όλοψύχως καλορρζίζικον.

Συγχαρητήρια

Είς τόν έπαξίως λαβόντα τ' ό πτυχίον καθήγητου Ιατρικής άνεψιόν μας Άθανάσιον Άθανασιάδην, έν Άμερική, διαβιζόμεν τ' θεριά μας συγχαρητήρια εύχόμεναι έγκαρδίως λαμπράν σταδιοδρομίαν.

Αί θείαι του
Άμαλία Δαβουλιτζή, Έλένη Λουκάκη, Μαρία Κανιστή

ΠΕΝΘΗ

Είς ήλικίαν 39 έτών άπεβίωσαν αιφνιδίως έν Πειραιεί ο έξ Άφθόνης συμπatriώτης Άφεντούλης Άθαν. Νάκος. Η κηδεία του έγένετο τήν 3ην Μαΐου έν τού ιερόν ναού Ζωοδόχου Πηγής Χατζηκυριακείου Πειραιώς τή συμμετοχή των οικείων και συνεργών του και πλήθους συμπatriωτών.

ΤΟ ΕΙΚΟΝΙΣΜΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Στήν άκρολ:μανιά στο Κάστρο του χωριού Στήν Πέραμο, παλιά παμπάλαια έκκλησιά του Άγιωργιού.

Εικόνα του ή παλιά μία ζωντανή ψυχή, κειμήλιο ιερό στο νέο μας χωριό, από τή μία γεννιά έδω στην έκκλησιά, άνάμνηση παλιά στην Πέραμο τή νειά

Αδύτη ναι μοναχή άθάνατη ψυχή έδω στην έκκλησιά. Θά λέη τ' παλιά στην κάθε νειά γεννιά.

ΕΛΕΝΗ ΛΑΣΚΑΡΙΔΟΥ

Άναχωρήσεις

Τήν 22αν Άπριλίου άνεχώρησαν έν Πειραιώς με τ' όπερωκεάνειον 'Ολύμπια μεταβαίνοντες είς Νέα Ν' Υόρκην και εκείθεν είς Κλήβελαντ Όχάϊου τής Άμερικής, πρ'ς έπίσκεψιν των εκεί έγκατεστημένων συγγενών και συγχαριανών των, οι πρ'ό πενταετίας περίπου έλθόντες έξ Άμερικής και έγκατασταθέντες μόνιμως είς Άθήνας, άγαπητοί κ. Κουτάλειας συμπatriώται, κ.κ. Χρήστος Χριστοφίδης και Ιωάννης Χριστοφορίδης μετά τής συζύγου του κ. Άννας τ' ό

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

Είς τόν προσφάτως άνακαινισθέντα έν θεμελίων ιερόν ναόν άγίου Γεωργίου Χαλκηδόνος Κωνσταντινουπόλεως έτέθη τ' ό κατωτέρω έπίγραμμα, όμνητικής διαλέκτου, στιχουργηθέν υπό του έκλεκτού έν Κων/πόλει συνεργάτου μας και έν Πραστειού συμπatriώτου κ. Θεοφάνους Σπ. Θεοφανίδου.

Θέσφατον όπα, οβασιν ένηχθ'οβαί

Εδδ'ορομ'οί είσιτε, ιερ'ω, ίφι δ' (δμνεδ'οβαί)

Ό δειμ'αντο μάρτυρι άγίφ Γεωργίφ

Φαβ'οσιν προσνοστέοντες χθονός (σφ'ων φίλης)

Άμηννά κάρηνα άμπαούσ'ης ής (στέρνοιν)

Ν'ον Κάλχαντος άσ'αί υίεσ καρ- (τεροθόμων)

Ήματ' ές άπείρονα, αλγλήμ- (τα, π'μπλην)

Σαώζοις δρόμον, δάριν, λεώ. (Παμμέδων.

α π ε & 1961

γένος Ναούμ.

Ο κ. Χριστοφίδης και τ' ό ζεύγος Χριστοφορίδου θά παραμείνουν είς Άμερικην όλόκληρον τ' ό θέρ'ος και θά έπιστρέψουν είς Έλλάδα κατά τ' ό φθινόπωρον.

ΠΑΙΡΝΕΙΣ ΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΜΑΣ;

Σε εύχαριστούμε θερμώς. Πλήρωσε τήν συνδρομή σου; Εάν όχι, φρόντισε τ' ό συντομώτερο να τήν έξοφλήσης.
Όπως ξέρεις, ή συνδρομή ΠΡΟΠΛΗΡΩΝΕΤΑΙ: Μή θέλης να παίρνης τήν εφημερίδα και να μη τήν πληρώνης. Έτσι παρακωλύεις τήν Φωνή του τόπου σου, τήν δική σου φωνή. Είσαι Ιδιώτης - είσαι Κοινότης - είσαι Συνεταιρισμός - είσαι στο Έσωτερικό ή στο Έξωτερικό, τ' ό ίδιο κάνει. Πλήρωσε τήν συνδρομή σου έγκαίρως.

Advertisement for 'Η ΠΟΠΟΝΤΙΣ' ANONYMOS ETAIRIA ASΦAΛEION. Includes address in Athens and contact information.

Advertisement for N. Γ. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ. Includes address in Athens and contact information.

Advertisement for 'ΠΡΟΒΙΝΣΙΑΛ' ΑΓΓΛΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ. Includes address in Athens and contact information.

Large advertisement for 'ΜΙΣΚΟ' ΖΥΜΑΡΙΚΑ ΑΝΩΤΕΡΑΣ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ. Includes contact information for Patras and Athens.

ΘΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ ΕΙΣ ΝΕΟΝ ΜΑΡΜΑΡΑΝ

ΝΕΟΣ ΜΑΡΜΑΡΑΣ (του άνταποκριτού μας). - Όπως κάθε χρόνο έτσι και έφέτος πανηγυρικάτατα και σύμφωνα με τ' ήθη και έθιμα του παλαιού αζέχαστου Μαρμαρά μας, γιορτάσθηκε τ' ό Πάσχα στο Νέο Μαρμαρά.

Από τήν ήμέρα τής Κυριακής των Βαΐων άρχισαν να καταφθάνουν στο χωριό μας πολλοί κάτοικοι Θεσσαλονικεΐς φίλοι του Νεομαρμαρινών, οι όποιοι παρέμειναν γιά τις γιορτές του Πάσχα μέχρι τής Τρίτης ήμέρας και πολλοί μέχρι τής Κυριακής του Θωμά. Μεταξύ των ξένων άφίχθησαν από τ' Άθήνας και οι συμπatriώτες μας κ. κ. Κυριάκος Πέππας μετά τής συζύγου του Τριανταφυλλιάς τ' ό γένος Γρ. Καλαμποκίδη, Παναγιώτης Καπετάν Παναγιώτη, και Όρέστης Γκιουλιάκης μετά τής συζύγου του Σοφίας και δύο μικρών θυγατέρων του.

Έμεναν όλοι κατενθουσιασμένοι από τις φυσικές καλονές του χωριού μας και τήν θερμή φιλοξενία των κατοίκων του, και συνεκινήθησαν βαθύτατα με τ' επικρατούντα έθιμα τής παλαιάς μας Πατρίδας τ' όποια διατηρούνται άναλόωτα από τους Νεομαρμαρινούς, προπαντός δέ τ' ό έθιμο του «Ίούδα» με τήν περιφορά του στο χωριό τήν ήμέρα του Μεγάλου Σαββάτου και τ' ό κάψιμό του κατά τήν ώρα τής Άναστάσεως.

Τήν Κυριακήν του Πάσχα και τήν Δευτέρα, σε οικογενειακές και φιλικές συγκεντρώσεις που έλαβαν μέρος και οι ξένοι μας, διεσκέδασαν όλοι χαρούμενα και τραγούδησαν τ' ά Μαρμαρινά τραγούδια που τούς έφεραν στο νου τ' ά παλιά ώραία χρόνια τής αζέχαστης Πατρίδας μας. ΑΛΕΞ. ΤΑΟΥΤΣΟΓΛΟΥ

Άφίξεις

Προερχόμενος έν Λόνγκ Μπράνεχ τής Νιού Τζέρσεϋ Άμερικής άφίχθη είς Άθήνας και άκολουθως έπεσεκέφθη τήν ιδιαιτέραν του πατρίδα Νέα Άρτάκην ο άγαπητός φίλος και καλός συμπatriώτης κ. Δημήτριος Τσιμενίδης.

Κατά τήν έπίσκεψιν του είς Νέα Άρτάκην ο κ. Τσιμενίδης διέθεσεν είς τόν Χριστιανικόν Σύλλογον «Παντάνασσα» Νέας Άρτάκης τ' ό ποσόν των 300 δολαρίων τ' όποια διενεμήθησαν επί τ' άς έορταΐς του Πάσχα, είς τούς άπόρους κατοίκους του χωριού του.

Προερχόμενοι έν Λός Άντζελες Καλλιφορνίας όπου λαμπρός είναι έγκατεστημένοι, έφθασαν είς Άθήνας, άφ' ένός μ'έν, πρ'ό τριμήνου, ή έξ Άφθόνης πολύ καλή και άγαπητή συμπatriώτισσα κ. Βασιλική Άθ. Καμπουλέση, μετά τής θυγατρός τής κ. Καλλιρρόης και τού τέκνου τής, άφ' έτέρου δέ, τόν παρελθόντα μήνα, ο σύζυγος τής κ. Βασιλικής, έξάριετος συμπatriώτης και άγαπητός φίλος κ. Άθανάσιος Κουμπουλέσης, έξ Άφθόνης.

Τ' ό ζεύγος Κουμπουλέση, και ή θυγάτηρ μετά τού τέκνου τής, έννοκίασαν οικίαν είς Παλ. Φάληρον και θά παραμείνουν είς Έλλάδαν επί έν και πλέον έτος. Τ' ός εύχόμεθα καλές ήλθαν και καλήν διαμονήν.

ΕΝΑ ΚΑΘΕ ΜΗΝΑ

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΑΛΙΟΥΣ ΤΟΠΙΚΟΥΣ ΜΑΣ ΚΩΔΙΚΑΣ

Όταν στον Μαρμαρά εκυμάτιζε ή κυανόλευκος, κατά τὸ ὀλιγόχρονον διάστημα τῆς ἀπελευθέρωσης τῶν νήσων μας ἀπὸ τὸν τουρκικὸν ζυγόν.

Η ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΜΑΡΜΑΡΑ

Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὴν κόπια ἀλληλογραφίας καὶ τὸ βιβλίον Πρακτικῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἀριθμὸς 11

ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ 5ον

Σήμερον τὴν 14ην τοῦ μηνὸς Μαΐου καὶ ἡμέραν ἐβδομάδος Σάββατον, συνεπεία ἀπειθείας εἰς διαταγὰς τῆς Ὁργ. Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν διακόσμησιν τοῦ καταστήματός του πρὸς ὑποδοχὴν τῆς ἐκ Πανόρου ἐκδρομῆς τοῦ Στρατιωτικοῦ Διοικητοῦ Πανόρου καὶ συνεπεία ὕβρεων ἐναντίον τοῦ Προέδρου τῆς τελευταίας Ἐπιτροπῆς κ. Σ. Παπαγεωργίου, δημοφώνως ἀπεφασίσθη ἡ φυλάκισις τοῦ καφετζῆ Χρηστάκη Α. Κολλαρᾶ ἐπὶ 12 ὥρων αὔριον Κυριακὴν μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰς χρηματικὴν ποινὴν μιᾶς λίρας Τουρκίας καὶ κλείσιμον τοῦ καφενείου του κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς φυλάκισιώς του.

Ἐν Μαρμαρᾷ τῆ 14 Μαΐου 1922

Ἡ Ἐθνικὴ Ὄργανωτικὴ Ἐπιτροπὴ
Σπ. Νεστορίδης, Κ. Δαδίκος, Γρ. Κалаμποκίδης,
Α. Χατζάκης, Στ. Ἀποστολίδης, Τάσος Νεστορίδης,
Μελ. Μισιρλόγλου, Γεωργ. Γκιουλιάκης.

Ἀριθμὸς 12

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Πρὸς τὴν Ἐθν. Ὄργανωτικὴν Ἐπιτροπὴν Ἀργάνης

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε,

Λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ δηλώσωμεν ὕμιν καὶ δι' ὕμῶν ὅπου δεῖ ὅτι ὁ ἐκ τῶν πλοιαρχῶν τῆς χώρας μας Ζαφειράκης Βασιλείου ἔλθων ἐκ Χαράκης καὶ Ρόδου διέδωκεν ὅτι τὰ δικαιώματα τῆς Ἀμόνης καταργοῦνται καὶ πρῶτος αὐτὸς δὲν ἐπλήρωσε τὰ δικαιώματα ἐμπορευμάτων κομισθέντων ὑπ' αὐτοῦ διὰ τοῦ πλοίου του, ἐλευθέρως δὲ ἔλαβε τὰ ναυτιλιακὰ ἔγγραφα του καὶ ἀπῆλθε διὰ νέον ταξίδιον. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ὁ νεοδιορισθεὶς ἐνταῦθα λιμενάρχης προσκληθεὶς εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Ἀμόνης νὰ ἐρωτηθῆ διατὶ ἐπιτρέπει τὴν ἀναχώρησιν πλοίων καὶ λέμβων ἄνευ τῆς σχετικῆς ἀδείας τοῦ γραφείου τῆς Ἀμόνης, δὲν ἐνεφανίσθη δεικνύων οὕτω ψυχρότητα πρὸς τὴν Ἐθν. Ὄργανωσιν, παρακαλοῦμεν θερμῶς ὅπως προβαίνοντες εἰς τὰ δέοντα διαβήματα καὶ πληροφορήσῃτε ὑμᾶς ἀμέσως περὶ τοῦ τί δέον γενέσθαι καθότι τείνομεν νὰ περιπέσωμεν εἰς διάλυσιν τοῦ γραφείου.

Ἐπὶ τούτοις διατελοῦμεν μετὰ μεγίστης τιμῆς καὶ ὑπολήψεως.

Ἡ Ὄργανωτικὴ Ἐπιτροπὴ Μαρμαρᾶς
Μαρμαρᾶς τῆ 15/5/22

Ὁ Γραμματεὺς
Γεωργ. Γκιουλιάκης

Ὁ Πρόεδρος
ΣΠ. ΝΕΣΤΟΡΙΑΝΣ

Ἀριθμὸς 13

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν Ὄργανώσεως
Πολυτοφυλακῆς Πανόρου
Εἰς Πάνορον

Κύριε Πρόεδρε,

Λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ δηλώσωμεν ὕμιν ὅτι ἐνταῦθα ἐκτός μιᾶς ομάδος προσκόπων 44 καὶ δύο ἀρχηγῶν καὶ ομάδος πολιτοφυλακῆς 60 τὸν ἀριθμὸν οὐδεμίαν ἄλλην ομάδα ἔχομεν. Ἀδυνατοῦμεν δὲ τὸ γινεῖν νὰ πέμψωμεν ὕμιν τὰς ἀιτηθείσας φωτογραφίας αὐτῶν πρῶτον μὲν διότι ἐν τῇ περιφερείᾳ μας δὲν ὑπάρχει φωτογράφος καὶ δεῦτερον διότι ἡ ομάδα τῆς πολυτοφυλακῆς ἰστερεῖται ἐνδυμασιῶν, ὄπλων καὶ ἐξαρτημάτων.

Ταῦτα γνωρίζοντας ὕμιν διατελοῦμεν μεθ' ὑπολήψεως.

Ἡ Ὄργανωτικὴ Ἐπιτροπὴ Μαρμαρᾶς
Μαρμαρᾶς 17 Μαΐου 1922 κ. ἄ. ἄ.

Ὁ Πρόεδρος
ΣΠ. ΝΕΣΤΟΡΙΑΝΣ

Ἀριθμὸς 14

ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ 6ον

Σήμερον τὴν 29ην τοῦ μηνὸς Μαΐου ἀπεφασίσθη ὁπῶς πρὸς τὸ συμπέρον τῆς Ἐθνικῆς Ὄργανώσεως οἱ εἰσπρακτορες τῶν δικαιωμάτων αὐτῆς πληρώνονται 5 οἱ ἐπὶ τῶν εἰσπράξεων ἵνα ἐντείνουσι ἐπὶ μᾶλλον τὰς ἐνεργείας αὐτῶν.

Ἐν Μαρμαρᾷ τῆ 29η Μαΐου 1922

Ὁ Πρόεδρος: ΣΠ. ΝΕΣΤΟΡΙΑΝΣ.

Τὰ μέλη: Κ. Δαδίκος, Γρ. Κалаμποκίδης, Τάσος Νεστορίδης, Α. Χατζάκης, Σταῦρος Ἀποστολίδης, Μ. Μισιρλόγλου, Γεωργ. Γκιουλιάκης.

(Συνεχίζεται)

(Γιὰ τὴν ἀντιγραφή ΝΙΚ. ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΔΗΣ)

ΤΑΞΙΔΙ-ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΑΜΟ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΕΡΑΜΟ ΤΗΣ ΚΥΖΙΚΟΥ ΟΠΩΣ ΕΙΝΑΙ ΣΗΜΕΡΑ

Ἐνα κομμάτι τοῦ χωριοῦ, ἀπὸ τὸ Ρέμα ἕως τὸ Κάστρο. Κάτ' ὀ δεξιὰ τὸ παλῶ Σχολεῖο. Σήμερα τὸ ἔχουν κατεπαυθῆναι. Ἐπάνω στὸ Κάστρο τὸ μεγάλο Σχολεῖο πού χάρισε στὴ γενέτειρά του ὁ ἀείμνηστος Μικὲς Παπαδόπουλος. Χρησιμοποιεῖται καὶ τώρα ὡς Δημοτικὸ Σχολεῖο.

(Συνέχεια ἐκ τῆς 1ης σελίδος)

δρόμοι ἔμειναν οὔτε οἱ πλατεῖες. Ὁ καθένας ἔκτισε ὅπου ἤθελε χωρὶς σχέδιο κανένα. Ὅλα τὰ σπίτια τὰ ἀστικά πού εἶχαν κτισθῆ μετὰ τὴ φωτιά καὶ ἦσαν ἀρκετὰ, ξηλώθηκαν καὶ μετὰ τὰ ὑλικά τους κτίστηκαν σπίτια ἀχυρῶνες ἀνάλογα μετὰ τὰ ἀγροτικὰ καὶ κτηνοτροφικὰ ἀνάγκης τῶν νέων κατοικῶν. Εἶναι Πομάκοι—καμιὰ τρακοσαριὰ οἰκογένειες—πού μεταφέρθηκαν ἐκεῖ ἀπὸ τὰ ἐλληνοβουλγαρικὰ σύνορα τῆς Θράκης καὶ τῆς Μακεδονίας. Ἀργότερα ἦρθαν καὶ ἄλλοι καὶ ἐγκαταστάθηκαν ἐκεῖ.

Δὲν εἶχαν ἰδέα ἀπὸ ἐλῆς καὶ ἀμπέλια καὶ ἐπιστογὰ σιγὰ τὰ ἔκαψαν γιὰ καυσοῦλα. Σ' ὅλο τὸ χωριὸ δὲν βρῖσκεῖς οὔτε ἓνα ἰσάμπι σταφύλι.

Στὶς κοντινὰς καὶ ποτιστικὰς περιοχὰς ἐκαλλιέργησαν μπιστάνια καὶ καλαμπόκι. Ἐπίσης μετέφεραν ἀπὸ τὴ Θράκη καὶ τὴ Μακεδονία καὶ ἓνα προϊόν τὸ ποτὲ δὲν εἶχαμε σκεφθῆ ὅτι θὰ ἔπιανε στὰ χρώματά μας. Τὰ καπνὰ. Σήμερα τὰ καπνὰ τῆς περιοχῆς διαφημίζονται ὡς ἐξαιρετικὰ καπνὰ τοῦ Μαρμαρᾶ καὶ ἀποτελοῦν σημαντικὸν εἰσοδήμα γιὰ τοὺς κατοικοῦς.

Προχωροῦμε ἀπὸ τὴ παραλία πρὸς τὸ Ρέμα. Στὸ δρόμο μας, λίγο περὶ κάτω, συναντᾶμε καὶ ἓνα ἄλλο καφενεῖο. Στὴ σκιά ἐνὸς πλατάνου πεντέξη ἀντρες καὶ μιὰ ψάθα ἀπλωμένη μετὰ λιγοστὰ καρπούζια. Τὰ ἴδια καλωσορισματα καὶ ἐκεῖ.

Μετὰ τὴ φαντασία μας τοποθετοῦμε τὰ σπίτια καὶ τὰ μαγαζιά πού ἐστὸλίζαν ἄλλοτε τὴν παραλία. Ἐδῶ πρέπει νὰ ἦταν τὰ καφενεῖα μετὰ τὰ γραφικὰ τσαρδάκια τοῦ Βαρυπάτου, τοῦ Τσορμπατζῆ Δημήτρη Κυριακίδη, τοῦ Γιώργου τοῦ Κογτοῦ, ὁ φουρνὸς τῆς Σωτράκνας, τὸ καφενεῖο τοῦ Σταύρου Πιστορέλια (τοῦ Τσορμπατζῆ), τοῦ Ρόκα ὕστερα τὰ σπίτια τῆς Κούκνας, τοῦ Νικολάκη Σγουρίδη, τοῦ Πασᾶ, τοῦ Γιάννου Μαλκόστη, τοῦ Δημητρου Τσαμπουκολάνη, μετὰ τὸ μαγαζὶ ἀπὸ κάτω τοῦ Στυλιανοῦ Χατζησυμεῶν, τοῦ Καρανικόλα, τοῦ Κάντραλη, τοῦ Σεργιάνου Τσορμπαζοῦ, ὁ φουρνὸς τῆς Ταλιῶς τοῦ Κυρκόβουλου, τὰ σπίτια τοῦ Γιώργου, τοῦ Καρνοφύλλη καὶ τοῦ Κώστα Τζιρινιῶν καὶ τέλος τὸ μαγαζὶ καὶ τὸ σπίτι τοῦ Καραγιώργου Κανένα σημάδι δὲν οὐδεὶς ἀπὸ ὅλα αὐτὰ οὔτε ἀπὸ τοὺς δρόμους πού τὰ χάριζαν. Ἀραῖα σπίτια καὶ πολλὰ πλατάνια σκε-

πάζουν τώρα τὴν παραλία. Ἐφτάσαμε στὴν ἐκβολὴ τοῦ Ρέμα. Αὐτὸς λοιπὸν ἦταν ὁ Ρέμας; Ὁ χιλιετραγουδιόμενος Ρέμας, ὁ μεγάλος δρόμος πού ἀρχίζε ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὴν ἀκρὴ τοῦ χωριοῦ καὶ κατέβαινε κάθετα πρὸς τὴ θάλασσα; Ὁ δρόμος μετὰ τ' ἀρχοντικὰ σπίτια καὶ τὰ μαγαζιά, μετὰ τὴν πλατεῖα καὶ τὴν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Δημητρίου; Ὁ δρόμος πού χάριζε σὰν φυσικὸ σῆνορο τὶς δύο μεγάλες ἐνορίες τοῦ χωριοῦ, τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἀπὸ τὰ δυτικὰ καὶ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου στ' ἀνατολικὰ;

Τὸ σπίτι τοῦ Καραγιώργου πού ξανακτίστηκε μετὰ τὴ φωτιά δὲν τὸ βλέπομε. Χαλάστηκε καὶ αὐτὸ καὶ μετὰ τὰ ὑλικά του ὅπως καὶ μετὰ τὰ ὑλικά τῶν ἄλλων ἐκεῖ κοντὰ σπιτιῶν κτίστηκαν ἄλλα, ὅλα μετὰ πρόσωπο ἀπὸ τὴν ἀντίθετη μεριά τοῦ Ρέμα καὶ τραβηγμένα μακριὰ ἀπὸ τὴν κοίτη του. Ὁ πλατάνος μονάχα τοῦ Καραγιώργου ἀπέμεινε. Μισοκαμένος ἀπὸ τὴ φωτιά τοῦ 1915 ξαναφούντωσε πάλι καὶ τώρα ἔχει καὶ δύο ἀδέρφια ἄλλα δύο πλατάνια δίπλα του. Στὴ παραλία μπροστὰ στὸ τόπο ὅπου ἦταν τὰ σπίτια τοῦ Καρνοφύλλη καὶ τοῦ Κώστα Τζιρινιῶν βρισκεται ἀκόμα μισοχωμένος μέσα στὴν ἄμμο ὁ γρανιτένιος κύβος μετὰ μιὰ σφαιρικὴ λακούβα στὴ μέση, κατὰ σὰν γουδί—ἢ σὰν μήτρα πού ἔχουν στὰ παλῶ χροῖα τὶς μπάλλες τῶν κανονιῶν. Ὅσοι ἔζησαν σ' αὐτὴ τὴ γειτονιά θὰ τὸν θυμοῦνται, ὅταν μικρὰ παιδιὰ τότες ἀνεβαῖναν ἐπάνω καὶ πηδοῦσαν στὴν ἄμμο.

Ἡ κοίτη τοῦ Ρέμα μόλις διακρίνεται. Ἐχε γερμίσση ἀπὸ τὶς προσχώσεις πού κατεβάζουν συνέχεια τώρα καὶ σαράντα χρόνια οἱ νεροπονιές. Τὸ μουραγιὸ πού εἶχαμε ἐμπρὸς τὸ σπίτι μας, τὸ σπίτι τοῦ Αὐγερινου, γερὰ κτισμένο μετὰ πέτρα καὶ τοιμένο, μόλις διακρίνεται σὰν θεμέλιο στὴν ἰαῖδα τῆς γῆς.

Περπατοῦμε μέσα ἀπὸ τὴν πρῶτην κοίτη πρὸς τὸ Μεγάλον Πηγάδι. Σὲ ἀπόστασι ἐκατὸ περίπου μέτρον ἀπὸ τὴ παραλία, συναντᾶμε ἀνεβαίνοντας ἀριστερὰ ἓνα διάρροφο καλοβαλμένο σπίτι κτισμένο μετὰ τοῦβλα. Εἶναι τὸ σπίτι τοῦ Χατζησυμεῶν. Τὸ παλῶ ἀρχοντικὸ σπίτι εἶχε κατὰ τὴν ἐκβολὴν τοῦ 1915. Τὸ ξανάκτισε ὁ γυιὸς του ὁ Στέφανος. Ἰατρηρεῖται καλὰ καὶ τὸ χρησιμοποιοῦν τώρα γιὰ ἀποθήκη καπνοῦ. Ὁ δρόμος στὴ γωνιά ὅπου ἄλλοτε τὰ σπίτια

ΤΡΕΧΑ ΚΑΡΑΒΙ

Στὸ ὄνειρο τὸ περασμένο
τρέχα καράβι στὸ νερὸ
Κεῖ στὸν παλῶ καλὸ καιρὸ
τρέχα καράβι στὸ νερὸ

Ὁ! Στὸ χωριὸ πῶς λαχταρῶ
νάρθη ξανά νὰ τὸ χαρῶ
στὸ ὄνειρο τὸ περασμένο.
Τρέχα καράβι στὸ νερὸ.
ΕΛΕΝΗ ΛΑΣΚΑΡΙΔΟΥ

τοῦ Γιώργου τοῦ Φλωρᾶ δὲν ξεχωρίζε. Σκεπάστηκε καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὰ κτίσματα πού ἐγιναν ἀργότερα.

Αὐτὸ τὸ σπίτι καὶ ἡ φάμπρικα τοῦ Γιώργου τοῦ Ταλιαντζῆ εἶναι τὰ μόνα ἰδιωτικὰ κτίρια πού σώζονται ἀκέραια. Ἴσως νὰ ὑπάρχουν ἀκόμα καὶ ἄλλα λιγοστὰ σπίτια σκόρπια ἀνάμεσα στὰ κτίσματα τῶν νέων κατοικῶν.

Εἴμαστε τώρα μπροστὰ στὸ Μεγάλον Πηγάδι. Ἀναζητοῦμε τὶς τέσσερες μονοκόμματες γρανιτένιες πού σχηματίζουν τὸ δαχτυλίδι τοῦ Πηγαδιοῦ. Δὲν τὶς βλέπομε. Τὶ ἔχουν ἀπογειωθῆ; Παραχώστηκαν καὶ αὐτὲς ἀπὸ τὶς κατεβασιές τοῦ Ρέμα καὶ τὸ παλῶ δαχτυλίδι τοῦ Πηγαδιοῦ ἔφτασε καὶ αὐτὸ ἴσα μετὰ τὴ γῆ. Τὸ ἴδιο καὶ ἡ παλῶ μαρμαρινὴ γούρνα καὶ τὸ πλακόστρωτο πλατύσκαλο. Τώρα πάνω ἀπὸ τὸ παλῶ γρανιτένιο δαχτυλίδι ἔχουν κτίσει οἱ καινούριοι κάτοικοι ἓνα ἄλλο ψηλότερο ἀπὸ τοιμένο καὶ ἔβαλαν καὶ μιὰ χειρᾶντλία. Δὲν τὸ πίνουν πιὰ τὸ νερὸ τὸν οἱ ἀνθρώποι. Ποτίζουν μονάχα τὰ ζωντανὰ.

Ὁ τόπος ὅπου ἦταν ἄλλοτε ἡ ταμπάλα ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Δημητρίου μετὰ τὸ σκαλιστὸ τέμπλο καὶ τοὺς δράκοντες πάνω ἀπὸ τ' ἀναλόγια καὶ μετὰ τὸν καφασωτὸ γυναικωνίτη ἔχει σκεπασθῆ ἀπὸ σπίτια.

Ἄλλὰ ὁ πλατάνος, ὁ αἰωνόβιος ἱστορικὸς Πλάτανος τοῦ Μεγάλου Πηγαδιοῦ μένει στὸν τόπο του. Μετὰ τὶς φουντωμένες φυλλοσιές του σκεπάζει ὅλο τὸν γύρω ἀνοιχτὸ χώρο.

Σταθήκαμε κάτω ἀπὸ τὴ σκιά του νὰ χορτάσωμε δροσιὰ νὰ μισοβολήσωμε τὸ ἄρωμα του, νὰ γεμίσωμε τὰ στήθη μας Πέραμο...

Ἐκοφα ἓνα κλαδί καὶ μαζί μετὰ ἓνα ἄλλο πού εἶχα κόψῃ ἀπὸ τὸν πλατάνο τοῦ Καραγιώργου τὰ ἔφερα στὴ Νέα Πέραμο σὰν χαιρετισμὸ ἀπὸ τὴ πατρίδα.

Ἀπὸ τὸ Μεγάλον Πηγάδι τραβᾶμε τώρα ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ σπίτια γιὰ τὸ Κάστρο. Ἀνεβαίνουμε τὸν ἀνήφορο καὶ μπαίνομε μέσα στὸν εὐρύχωρο αὐλόγυρο, περιτριγυρισμένο σὲ σιδερένια κάγκελα, ὅπου εἶναι κτισμένο τὸ Σχολεῖο τοῦ Παπαδοπούλου.

Στεκόμαστε μ' εὐλάβεια μπροστὰ στὸ μεγαλόπρεπο αὐτὸ οἰκοδόμημα πού χάρισε στὴν γενέτειρά του ὁ ἀείμνηστος Μικὲς Παπαδόπουλος.

Ἐργὸ ἀρχιτεκτονικὸ ἀπὸ τὰ καλλίτερα πού ἔφτιαξε ὁ διάσημος Κωνσταντινοπολίτης ἀρχιτέκτων Π. Φωτιάδης. Στὸ ἰσόγειο, τρεῖς αἰθουσες ἐστιατορίου, ἀποθήκη, στέρνα καὶ ἐγκαταστάσεις νυπτήρων, ἀφοδευτηρίων καὶ θερμάνσεως. Στὸν πρῶτο ὄροφο ἀριστερὰ, θυρωρεῖον, γραφεῖον διευθύνσεως καὶ δύο αἰθουσες παραδόσεων. Δεξιὰ τοῦ διαδρόμου, ἰατροθήκη, ἐφορεῖον, μία αἰθουσα ποραδόσεων, κλιμακαστᾶσιον καὶ νυπτήρες μετὰ ἀφοδευτήρια. Στὸν δεῦτερο ὄροφο, ἀριστερὰ τὸ διαδρόμο, τρεῖς αἰθουσες παραδόσεων, καὶ δεξιὰ ἄλλες δύο αἰθουσες, κλιμακαστᾶσιον καὶ ἀναπαυτήριον διδασκάλων. Οἱ δύο ἀντικριστὲς αἰθουσες, στὸν πρῶτο ὄροφο, ἀνοίγαν καὶ ἀποτελοῦσαν μαζί μετὰ τὸν διάδρομο μία μεγάλη αἰθουσα τελετῶν. Ἡλιοτυπία τοῦ σχεδίου ἔχω στὰ χέρια μου. Μοῦ τὸ ἔδωκε ὁ Ἰωακείμ Καραγιώργου, τὸ βρῆκε ἀπὸ τὸν πατέρα του Στρατῆ Καραγιώργου πού ἦταν τότε ἐφορορ.

Μόνον τὸ Ζωγράφειο τῆς Πόλης, πολὺ βέβαια μεγαλύτερο σὲ

Ἡ ἐφημερίς μας εἶναι ὄργανον ἐξυπηρετήσεως τῶν τοπικῶν μας συμφερόντων. Στέκει ὑπεράνω ἀτομικῶν συμφερόντων καὶ πολιτικῶν παρατάξεων. Ἐνισχύσατέ τὴν εἰς τὴν ἀνωτέραν αὐτὴν ἀποστολήν της.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ - ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ - ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Η ΤΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΘΕΜΕΛΙΟΥ ΛΙΘΟΥ ΑΝΕΓΕΡΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΕΙΣ Ν. ΠΕΡΑΜΟΝ

Την περασμένη Κυριακή 8η 'Απριλίου, με τας εσχάς της 'Εκκλησίας και με την όμοθυμον συμπαραστάσιν των ύπηρεσιών του ύπουργείου Παιδείας, ἐτέθη ὁ θεμέλιος λίθος τοῦ νέου συγχρονισμένου διδακτηρίου πού πρόκειται νά στεγάσῃ τὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον Νέας Περάμου (Μ. Πεύκο) Μεγαρίδος.

Εἰς τὴν τελετὴν παρέστησαν ἐκ μέρους τοῦ ὑπουργείου Παιδείας οἱ κ. κ. Χατζῆς Γεν. Διευθυντής, Φωτεινόπουλος Διευθυντής, Μπάλλας Γεν. Ἐπιθεωρητής καὶ Κολοβός Ἐπιθεωρητής Ἀττικῆς. Ἐπίσης οἱ βουλευταὶ Ἀττικῆς κ. κ. Δοδόπουλος, Βρεττός, Διαμαντόπουλος καὶ Φράγκου, ὁ Νομαρχιακὸς Σύμβουλος κ. Σωτηρίου, ὁ Διοικητὴς τῆς Σχολῆς Πυροβολικοῦ συνταγματάρχης κ. Διον. Κόλλιας, οἱ συνταγματάρχαι κ. κ. Παναγιώτα κόπουλος Χωροκῆς καὶ Π. Χαραλαμπίδης, ὁ Ἑλληνοαμερικανὸς ταγματάρχης τῆς ἀμερικανικῆς ἀεροπορίας κ. Ποστός, ἀξιωματικοὶ τῶν Λ. Ο. Κ. καὶ τῆς Σχολῆς Πυροβολικοῦ, ὁ κ. Ἄρ. Κωνσταντινίδης, γραμματεὺς τῆς Κεντρ. Ἐπιτροπῆς Προσφύγων, ὁ κ. Γεώρ. Σγουρίδης, ἀντιπρόεδρος τοῦ Κέντρου Κωνσταντινουπολιτῶν καὶ ἐκ τῶν πρώτων θεμελιωτῶν τῆς Νέας Περάμου, ὁ Πρόεδρος τοῦ Συλλόγου τῶν Περαμίων Κυζικηνῶν βιομήχανος κ. Ἐμμ. Παπαναστασίου μετὰ τῆς συζύγου του, οἱ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Συλλόγου Περαμίων Κυζικηνῶν κ. κ. Ρήγας Παπαδόπουλος Ἀντιπρόεδρος μετὰ τῆς συζύγου του, Ν. Μπαρβός β' Ἀντιπρόεδρος, Δαμιανὸς Σγουρίδης Γ. Γραμματεὺς μετὰ τῆς συζύγου του, Ἄλ. Ἀγόρογλου Ταμίας καὶ οἱ σύμβουλοι κ. κ. Χ. Βλάχος, Πηνελόπη Τσουιάδου, Εὐφροσύνη Ἰωαννίδου καὶ Δέσποινα Κούφτη. Ἐπίσης οἱ κ. κ. Ν. Ταλιαντζῆς καὶ Ν. Ἰωαννίδης, οἱ χρηματίσαντες κατὰ καιροὺς πρόεδροί τῆς Κοινότητος Ἄθ. Πούλος, Ἰωακείμ Καραγεώργης, Σωτ. Πορτοίδης, καὶ Α. Σιμπουρας, καὶ οἱ κ. κ. Δημ. Βαλογιάννης, Ι. Ταλιαντζῆς μετὰ τῆς συζύγου του, Χρ. Παπαβασιλείου, Δημ. Βάγιας, Δ. Τσιμπού-

Ὁ Γεν. Διευθυντὴς τοῦ ὑπουργείου Παιδείας κ. Χατζῆς καταθέτων τὸν θεμέλιον λίθον τοῦ διδακτηρίου Νέας Περάμου

κίδης καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἐκλεκτοὶ Περαμίοι καὶ προσκεκλημένοι τῶν ὁποίων παραλείπονται τὰ ὀνόματα λόγῳ στενότητος χώρου. Ἐπίσης παρέστησαν αἱ Κοινοτικαὶ, Ἐκκλησιαστικαὶ, πολιτικαὶ καὶ ἀστυνομικαὶ ἀρχαὶ Ν. Περάμου καὶ ἅπαντες οἱ κάτοικοι τῆς Κοινότητος, οἱ ὅποιοι προσήλθον σὺν γυναίξιν καὶ τέκνοις εἰς τὸν καταλλήλως διακεκοσμημένον χώρον τῆς θεμελιώσεως διὰ τὴν πανηγυρίσασιν τὸ ἑξαιρετικὸν αὐτὸ γεγονός.

κ. Ν. Τζιρίνης καὶ ὁ πρόεδρος τῆς Σχολικῆς Ἐφορίας κ. Δ. Μαρμαρίνης ἔχαιρέτησαν τοὺς προσκεκλημένους, εὐχαριστήσαντες σὺνάμα τὸν ὑπουργὸν τοῦ ὑπουργείου Παιδείας διὰ τὴν παρασχεθεῖσαν πολὺτιμον συνδρομὴν τῶν εἰς τὴν ἐπιτέθεισὴν ἀνεγέρσεως τοῦ διδακτηρίου. Εἶτα ὁ Διευθυντὴς τοῦ Δημοτικῆς Σχολεῖου Νέας Περάμου κ. Κ. Χρονόπουλος ἀνέπτυξε τὸ θέμα τῆς ἀνάγκης ἀνεγέρσεως τοῦ νέου διδακτηρίου καὶ ἐξιστόρησε τὰς διαφόρους φάσεις τῶν ἐνεργειῶν τῶν Σχολικῆς Ἐφορίας καὶ τῆς Κοινότητος, ἐκφράσας ἐν τῆλει τὰς ζωηροτάτας εὐχαριστίας τοῦ πρὸς τὸν Σύλλογον τῶν Περαμίων Κυζικηνῶν, χάρις εἰς τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ ὁποίου καὶ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἀνάληψιν τοῦ ὅλου ἔργου κατορθώθη νὰ προωθηθῇ τὸ ὅλον ὑμέμα καὶ νὰ ἐλθῇ αὐτὴ ἡ χαρμόσυτος στιγμή τῆς θεμελιώσεως τοῦ νέου σχολικοῦ κτιρίου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Η 'ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ,

Πλούσιον ὡς πάντοτε, εἰς ὕλην ἐπίκαιρον καὶ ἐξόχως ἐνδιαφέρονσαν καὶ μετὰ λαμπρῶν εἰκονογραφήσεων ἐκυκλοφόρησε τὸ τεύχος Ἀπριλίου τοῦ ἀριστεροῦ δημοσιονομικοῦ καὶ τεχνολογικοῦ περιοδικοῦ τῆς Χώρας μας «ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ».

Μετὰ τοῦ ἐν λόγῳ τεύχους τῆς «ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΣ» κυκλοφοροῦν καὶ τὰ ὑπ' ἀριθ. 1, 2 καὶ 3 τυπογραφικὰ φύλλα τοῦ Ε' τόμου τοῦ ΜΕΓΑΛΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ—συνεκτιδόμενον ὡς δωρεὰν παραρτήματος μετὰ τοῦ περιοδικοῦ εἰς τὸ ὅποιον καταχωρίζονται αὐθεντικαὶ καὶ ἐκτενεῖς βιογραφίαι τῶν δημοσίων καὶ παραγόντων τῆς πολιτικῆς καὶ οικονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ κοινωνικῆς προόδου τῆς χώρας μας: Μαξίμου Γεωργίου, Μαξίμου Ἰωάννου, Μαξίμου Μανουῆλ, Μαξίμου Γεωργίου II, Μαξίμου Μαρίου, Μαξίμου Μελετίου, Μαξίμου Περῆ, Μαξίμου (ἱερομονάχου), Μαξίμου τοῦ ἐν Βιέννῃ, Μαξίμου Στεφάνου, Μαξίμου Ζώρζη, Μαξίμου Δημητρίου, Μαξίμου Ἐπαμεινώνδου καὶ Μαξίμου Δημητρίου. (Γραφεῖα: Ἡρώδου Ἀττικοῦ 5. Τηλεφωνα: 72-390-71-109, 74-875)

διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ ἀρξαμένου ἔργου.

Μετὰ τὴν κατάθεσιν τοῦ θεμελίου λίθου ἐπηκολούθησε δεξίωσις, εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Λέσχης Ἀξιοματικῶν τῆς Σχολῆς Πυροβολικοῦ, εὐγενῶς προσφερθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Διοικητοῦ αὐτῆς συνταγματάρχου κ. Διον. Κόλλια.

Τὴν ὅλην ὀργάνωσιν τοῦ κυλικίου ἐπεμελήθη τὸ ἐν Ν. Περάμῳ κλιμάκιον τοῦ Συλλόγου τῶν Περαμίων Κυζικηνῶν, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Κας Εὐφροσύνης Ἰωαννίδου, ἡ δὲ περιποίησις τῶν προσκεκλημένων ὑπῆρξεν ἀπόκτιστος ἀπόφρων πλῆρης, ἀποπλάσασα τὰ θερμὰ συγκαταστήρια τῶν προσκεκλημένων. Ἡ ἡμέρα αὐτὴ ἦταν ἡμέρα χαρᾶς δι' ὄσους παρευρέθησαν εἰς τὴν ὥραίαν αὐτὴν τελετὴν καὶ ἱκανοποίησιν τῶν κατοίκων καὶ τοῦ Συλλόγου διὰ τὴν πραγματοποιήσασιν ἑνὸς τόσῃς μεγάλης σημασίας ἔργου εἰς τὴν Νέαν Πέραμον.

ὄγκο, μπόρσεν νὰ παραβληθῇ μετὰ τὸ Παπαδοπούλειο τῆς Περάμου σὲ δημοφιλῆ σχεδίου καὶ σὲ ἀνάσεις. Καὶ ὅπως ἦταν κτισμένο ἐπάνω στὸ Κάστρο, τὸν βραχὴν ἄλοφο πού κλείει τὸ λιμάνι τῆς Περάμου ἀπὸ τ' ἀνατολικά, ἐπ'ἀντίθετον κατέσπευ ἀπὸ μακρὴν ἀπόστασιν σὺν ἀρχαίῳ ναός. Καὶ τὴν ἀρχαίαν οἱ νέοι κάτοικοι τῆς Περάμου, προσπαθοῦν μετὰ τὴν φθορὰ τοῦ χρόνου, νὰ τὸ διατηροῦν σὲ καλὴ σχετικῶς κατάστασιν καὶ νὰ τὸ χρησιμοποιοῦν γιὰ δημοτικὸν Σχολεῖον. Στὴν προμετωπίδα τοῦ τώρα ὑπάρχει ἡ ἐπιγραφή Π.Κ. ΟΚΥΛ—δημοτικὸν σχολεῖον.

Στὰ ἐγκαίνια του, πού ἔγειναν τὸ 1913, κατέβησαν ἀπὸ τὴν Πόλιν μετὰ ἰδιαιτέρο ναυλωμένο βαπόρι ὅλη ἡ ἀφροσύνη τῆς Πόλης. Ἀντιπροσωπία τῶν Πατριαρχείων, ἄνθρωποι τῶν Γραμμάτων, παρὰγοντες σημαίνοντες τῆς οικονομικῆς καὶ πνευματικῆς κοινωνίας τῆς Πόλης καὶ ἡ μετολίνα τῶν Φαναρίων.

Καὶ ὁ δρόμος ἀπὸ τὴν ἀποβάθρα, τὴ Σκάλα, εἰς ἐπάνω τὴν εἰσοδὸ τοῦ Σχολεῖου εἶχε στρωθῆ ὅλος μετὰ χαλῆ... Τέτοιες δόξες καὶ τέτοια μεγαλεία εἶχε ἡ Πέραμος. Ποιὸς νὰ τὴν εἶδε πῶς αὐτὰ θὰ ἦταν τὰ τελευταῖα τῆς καλῆς χρόνιάς; Ἀπὸ τὸ 1913 ἀρχισαν τὰ μαρτυρία της. Πρῶτα τὸ γιάγμα—σὺν πρόλογος—ἔστερα ἡ φωτιά τοῦ 1915 πού σάρωσε ὅλο τὸ χωριό. Συνέχεια ὁ σεισμὸς στὴν Ἀνατολή καὶ τέλος ὁ ἐξορισμὸς ὁ τελεωτικὸς τοῦ 1922. Ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸ Κάστρο τὸ βλέμμα μας ἀγκαλιάζει ὅλη τὴν ἔκτασιν τοῦ χωριοῦ. Κάτω τὸ Κάστρον μετὰ τὸ Βαθὶ, ἕνας βρά-

χος μικρότερος σὺν συνέχεια τοῦ Κάστρου καὶ πέρα σ' ἀνοικτὰ, σὲ ἀπόστασιν 300 περίπου μέτρων ἡ Σέρα, ἕνα σύμπλεγμα ἀπὸ τέσσαρες μεγάλες πέτρες ὅπως 3-4 μέτρων σὺν δρόκας μετὰ τέσσαρες κεφαλῆς πού φυλάει τὸ λιμάνι τῆς Περάμου. Ἡ Σέρα ἦταν τὸ σημάδι τοῦ καλοῦ κολυμβητῆ δταν καθίσθωνε νὰ φτάσῃ ὡς ἐκεῖ. Καὶ τὸ κατὰ φθῶναν ὅλα τὰ παιδιά πάνω ἀπὸ 12-14 χρόνων.

Κάτω ἀπὸ τὸ Κάστρο ὁ ἀγρίογατος. Ἐνας μικρὸς δρόμος κλεισμένος κ' ἀπὸ τῆς ἑξῆς μετὰ βράχους, πού ἐμπόδιζαν τὴν θέαν στυγερῶν περιόρων. Ἐκεῖ ἔκαμαν τὰ θαλασσινὰ μανιτάρια τοὺς οἱ γυναῖκες. Πεῖρ πέρα ἀπὸ τὸν ἀνατολικὸν τῶν χωριῶν τὸ γραφικὸν λιμανάκι τοῦ Ἀηνικόλα τὰ Τσαγανάκια. Στὴν μίαν ἀκρὴν πρὸς ἀπὸ τὸ βράχο τοῦ ἀγρίογατου εἶχαν ἐγκατασταθῆ τὸ καρινάγιο τοῦ Δημητρίου τοῦ Μαραγκοῦ καὶ οἱ καϊχανάδες τῶν Σουμπλιῶν, τῶν Σιβρηδῶν καὶ ἄλλων μεγαλογαράδων τοῦ χωριοῦ. Ὁ Γιώργης ὁ Ταλιαντζῆς εἶχε τὸ δικὸν του νεαρεῖο—καϊχανά—στὸ Μύτικα δίπλα στὴ φάμπρικα. Στὴν ἄλλῃ ἀκρὴ τὴν ἀνατολικὴν τοῦ ὄρου ἦταν τὸ ἐκκλησάκι τοῦ Ἁγίου Νικολάου. Τὴν Τρίτη τοῦ Πάσχα τὸ λειτούργησαν καὶ ἐκεῖ κάτω ἀπὸ τὴν μπουκωνιὴν πού ἦταν ἔμπροσθεν ἀπὸ τὴν εἰσοδὸν κρεμοῦσαν τὸ τσόλι, ἕνα ἔθιμο Περαμιώτικο πού ὅλοι οἱ παλαιοὶ θὰ τὸ θυμοῦνται. Σ' ὅποιαν κοπέλλα ἐπέπετε τὸ τσόλι σημάδι πῶς θ' ἀρραβωνιάζονταν ἐκεῖνο τὸ χρόνο. Σήμερον τὸ ἐκκλησάκι εἶναι μιὰ ἀποθήκη. Ἀπὸ τὴν ἄλλῃ μερὴς τῆς δυ-

τικῆ καὶ τὴ βόρεια ἀπλώνεται τὸ πανόραμα ὅλου τοῦ χωριοῦ ἀπὸ τὰ ὕψηματα τοῦ Ἀηλιά τ' ἀλώνια, εἰς τὸν Χριστὸ. Τὰ σπῖτια φαίνονται σὺν σπορμένη σκόρπια ἀνάμεσα σὲ ὄργανιστικὸ πρᾶσινο τῶν πλατάνων καὶ πέρα στὰ δυτικὰ ὁ μεγάλος ἀγροτικὸς δρόμος ἡ Ἀγέλη καὶ τὸ Καλντερίμι ὁ ἀνηφορικὸς δρόμος πού φαίνεται σὺν νὰ εἶναι κομμένος μετὰ τὸ μαχαίρι. Στῶνταῖ ἀκόμα οἱ μεγάλες πέτρες—ἡ τοσαυμακόπετρες πού εἶναι στρωμένοι ὁ δρόμος. Γι' αὐτὸ λέγεται καὶ καλντερίμι λιθόστρωτο. Αὐτὸς ὁ δρόμος πρέπει νὰ εἶναι ἀπὸ πολὺ παλιὸν χρόνον. Ἡ ἀπὸ τὸν καιρὸ τῆς ἀρχαίας Κυζίκου ἡ ἀπὸ τοὺς Βυζαντινοὺς χρόνον. Εἶναι ἡ μόνη πρόσβασις στὴς ἀγροτικῆς περιοχῆς. Ὑπάρχον κ' ἄλλοι ἀγροτικοὶ δρόμοι ἀλλὰ εἶναι μάλλον μονοπάτια, ὅπως ἡ Προβατῆσια ἀγέλη πρὸς τὸν Ἀθανάσιον καὶ ὁ δρόμος πρὸς τὴν Μηχανιώνα κ. ἄ.

Κατεβαίνομε ἀπὸ τὸ Κάστρο γεμάτοι συγκίνηση καὶ πᾶμε τώρα στὴν κεντρικὴ βρῦσιν τοῦ χωριοῦ. Εἶχε κτισθῆ στὰ 1888. Τρέχει ἀδιάκοπα νερὸ. Τὸ εἶχαν φέρῃ ἀπὸ τὴ μάνα στὸ Κλάβετσο. Δὲν εἶναι ἀφθονο ἀλλὰ ἀρκετὸ γιὰ πόσιμον νερὸ. Ἡ ἀνοικτοσύνη πού ἦταν γύρω ἀπὸ τὴ βρῦσιν δὲν ὑπάρχει πειὰ. Ἡ πλατεῖα τοῦ Ἀϊναλή δλου στήνονταν οἱ χοροὶ στὴς ἀποκρῆς καὶ στὰ πατηγόρια, ὁ δρόμος ὁ μεγάλος πού ἀρχίζει ἀπὸ τὴ πασαλία καὶ ἔχτανε κάθεται εἰς τὰ σπῖτια τῶν Χατζηβαρδῆτων στὴν ἀκρὴν τοῦ χωριοῦ, δὲν ὑπάρχον τώρα. Σπῖτια ἔχον κτισθῆ γύρω γύρω καὶ κοντὰ στὴ βρῦσιν.

Στὴν ἄλλεττε πλατεῖα, αὐτὴ καὶ ὄρεκα πρὸς ἀπὸ τὴ βρῦσιν ἦταν κτισμένη ἡ μεγάλη ἐκκλησία τοῦ Ταξιάρχου—τὴ λέγαμε ἡ Παναγιά—. Τὸ ἐξωτερικὸν κτισμὸς τῆς ἦταν τελειωμένο καὶ ἡ σκεπὴ τῆς μετὰ τὸ κόκκινα γαλλικὰ κεραμίδια πάνω στὸ ὑψηλὸ οἰκοδόμημα ἐφάνταζε σὺν χρυσῇ κορώνα στὸ κέντρο τοῦ χωριοῦ. Δὲν ἐπρόλαβε νὰ τελειώσῃ καὶ νὰ λειτουργῆ. Τώρα εἶχε γκρεμισθῆ ὀλότελα καὶ μετὰ τὰ ὑλικά τῆς ἐκτίσεως ἕνα τζαμί πρὸς ἀπὸ τὴ βρῦσιν σχεδὸν κολλητὰ. Πόσες ἀναμνήσεις, πόσες ἀλλαγῆς μέσα σ' αὐτὰ τὰ τελευταῖα χρόνια.

Νιβόμαστε στὴ βρῦσιν, δροσιζόμεστε μετὰ τὸ νερὸ τῆς, ἀγιασμὸ γιὰ μᾶς, καὶ γεμίζω καὶ ἐνα μπουκάλι. Τὸ ἔφερα μαζί μου καὶ ἀγιάστηκαν μ' αὐτὸ οἱ νοσταλγοὶ τῆς Περάμου. Σαναγυρίζομε πρὸς στὴ παραλία καὶ παίρνομε τὸ δρόμον εἰς τὸ παλιὸν μας σχολεῖον στὰ ριζὰ τοῦ Κάστρου. Ἄλλες ἀναμνήσεις ἐδῶ. Τὸ σχολεῖον αὐτὸ ἐγλύτωσε ἀπὸ τὴ φωτιά καὶ διατηρεῖται ἀκόμα. Ἀδιάφορο ἂν τώρα τὸ ἔχον γιὰ ἀποθήκη καπνοῦ. Γιὰ μᾶς πού τὸ ἀντικρίζομε ἦταν τὸ παλιὸν μας σχολεῖον. Ἐκεῖ πού μάθαμε τὰ πρῶτα γράμματά μας. Ἡ σκιά τῶν παλῶν μας δασκάλων τριγυρίζει ἐκεῖ γύρω. Βλέπομε μετὰ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς μας τὸν γέροντ δάσκαλον τὸν Σωτηρᾶκη Καπλᾶν, τὸν Νικολάκη Κούτσο, τὴν Κυρία Σωτήρα καὶ τὴν Κυρία Κυριακὴ Μπουρμπουλίαν σὺν τῷ Δημητρίῳ Μαλκότῳ πού καὶ δταν παντρευθῆκε καὶ τραβήχτηκε ἀπὸ τὸ σχολεῖον, ὅλος ὁ κόσμος ἐξακολούθησε νὰ τὴ φωνάζῃ «Κυρία».

Ἀποχαιρετοῦμε τὸ σχολεῖον μας καὶ τὴν σκιά τῶν δασκάλων μας καὶ πέρνομε τὸ δρόμον τοῦ γυρισμοῦ.

Οἱ θαμῶνες τοῦ καφενεῖου ἐπιμένουν νὰ μᾶς δώσουν καφέ, ἀλλὰ ἡ ὥρα περνᾷ καὶ ὁ καπετάνιος τοῦ μοτοῦ μᾶς καλεῖ νὰ βιαστοῦμε γιὰ νὰ προλάβομε τὸ βαπόρι τῆς ἐπιστροφῆς. Γιὰ νὰ μὴ κακοκαρδίσομε τοὺς καλοπροαίρετους κατοίκους τοῦ χωριοῦ μας ζήτησα ἕνα ποτήρι νερό. Μ' αὐτὸ τοὺς εὐχαρίστησα καὶ τοὺς εὐχάρησα. Φαίνεται πῶς τὰ λόγια μου τοὺς ἔκαμαν ἐντύπωση. Σηκώθηκαν ὄλοι καὶ μᾶς ἐξορκισθῆσαν εἰς τὴ Σκάλα, προσκαλῶντας μᾶς πάλιν νὰ ἐπανάρθομε.

Τὸ ταξεῖδι—προσκύνημα ἐτελείωσε. Τὸ μοτοῦ ἔβαλε ἔμπροσ καὶ τώρα ξεκινᾷμε γιὰ τὸ γυρισμὸν μᾶς στὴν Πάνορμον. Σὺν ξεμακρῆναιμα καὶ τὸ μάτι μας ἀγκάλιασε ὅλη τὴν εἰκόνα τοῦ χωριοῦ μας, τὰ μάτια μας βούρκωσαν. Καὶ σὺν ἐξορσῆμα καὶ ἑλαφρόσμη τῆς ψυχῆς μας ἀρχίσαμε ὄλοι μετὰ φωνὴν σιγανὴν σὺν ἐνδόμυχῃ προσευχῇ ἕνα τρισάγιο. Καὶ τὸ εἶπαμε ὅλο ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ἀπὸ τὸ Ἅγιος ὁ Θεὸς εἰς τὸ τέλος. Ὅτι Σὺ ἡ ἱεράστασις ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἀνάπαυσις τῶν κεκοιμημένων δούλων σου Περαμίων, Χριστέ ὁ Θεός... Σαράντα χρόνια εἶχαν ν' ἀκούσαν στὸν τόπον τοὺς οἱ ψυχῆς τῶν Περαμιωτῶν μιὰ ἐκκλησιαστικὴ εὐχή. Καὶ τὴν εὐχὴ αὐτὴ ἀξιοθήκαμε νὰ τὴ δώσωμε ἐμεῖς πάνω ἀπὸ τὰ κύματα τῆς θάλασσας.

Γ. ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ
Γράφτηκε τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1961